1939 ий
9
МАЙ
№ 38 (537)
Акше 5 ыр.

9-ше ИИ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Ӧрвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

Комсомольский организацийым куштымашке вниманийым утларак ойраш

ВЛКСМ ЦК-н VI пленумжо чыла комсомольский организаций-шамыч ончылан несоюзный молодежь коклаште политико-воспитательный пашам виянгдаш, тидын негызеш комсомольский организаций-шамычым кушташ боевой задачым шынден ыле.

Марийский республикыште ятыр комсомольский руководитель-шамыч VI пленумын решенийжым мондашаг тӱҥалыныт, южо руководитель - шамыч тиде решенийын вийже пытен манын шотлат ала мо. Ятыр районный комсомольский организаций-шамычын путырак эркын кушмыштым, нине районласе комсомольский руководитель-шамыч могырым молодежь коклаште политико-воспитательный пашам ыштымышт шудымо дене гына умылтараш лиеш.

Несоюзный молодежь коклаште воспитательный паша моткоч лушкыдылан лийынак апрельыште ятыр районный комсомольский организаций-шамыч пеш шагал енглан ешаралтыныт.

Параньгинский организаций апрельыште улыжат 6 енгым гына комсомолыш приниматлен. Параньгинский районышто комсомолыш пурташ молодежь уке мо вара? Уке, пашаже тыште огыл. Тыгай неудовлетворительный пашан главный причиныже тыште: райкомол, эн первояк тудын секретарьже Салахутдинова йолташ VI пленумын решенийжым монденыт, нуно шкеныштым практический паштыштым алят перестроитлалтын огыл, утларакшым кабинетыште шинчылтыт, молодежь коклаште пашам ышташ ӧрканат.

Пектубаевский ден Н.-Торъяльский организаций шамычат Параньгинский райкомын стильже денак пашам ыштат. Н.-Торъяльский райкомол секретарь Шипицина йолташ пашашке смело пижаш лӱдеш, а Пектубаевский райком секретарь Аппанасенко йолташ паша ыштыме деч коч утларак мутланаш йӧрата. Шипицина ден Аппанасенко йолташ-шамыч комсомольский рядым куштымашым аклен шуктен огытыл, нуно комсомольский документ-шамычым заменитлымашым организацийым куштымаш дене сочетатлен моштен огытыл, активым ситышын мобилизоватлен огытыл. Санденак апрельыште Пектубаевский организацийыште 10 енгым, Торъяльскийыште 12 енгым гына приниматлыме.

Моркинский, Сернурский, Йошкар-Олинский, Звениговский, Оршанский райком-шамычат апрельыште комсомолыш пеш шагал енгым приниматленыт. Нине райком-шамычын секретарьыштын Сергеев, Мамаев, Власов, Кудрявцев да Жарков йолташ-шамычын комсомольский организацийым куштымо шотышто пашам серьезно ыштымышт ок шу. Звениговский райкомолышто комсомолыш пурашлан 260 заявлений ончалтде кия. А райкомол бюро апрельыште чылажат 34 енгым гына комсомолыш пуртен. Райкомол секретарь Кудрявцев йолташ даже бюро погашат жапым „муын огыл".

Малочисленный организаций-шамычым пеҥгыдемдышашлан, у комсомольский организаций-шамычым организоватлышашлан райком-шамыч вниманийым шагал уделитлат. Оршанский, Пектубаевский, Н.-Торъяльский, Звениговский райком шамыч апрельыште ик организацийланат ешаралтын огытыл.

Комсомольский организацийын эркын кушмаштыже ВЛКСМ Обкомат титакан. Тудын ОРКО-жо да крестьянский молодежь отделже пашам ситыдымын ыштеныт. ВЛКСМ Обком бюро 1939 ийыште комсомольский организацийым куштымо нерген ик райкомымат колыштын огыл, а колышташ кӱлешлыкше уло ыле. Комсомольский организаций кушмо нерген ВЛКСМ ЦК VI пленумын, луатвизымше областной конференцийын решенийышт шукталтмым ВЛКСМ Обком начар контролироватла.

Комсомольский организацийым куштымашке комсомольский руководитель-шамыч могырым тыгай безответственный отношенийым нигузеат чыташ ок лий. Комсомольский руководитель-шамычлан нине замечаний-шамычым шотыш налын, тыжечын серьезный политический выводым ыштышашышт кӱлеш. Советский молодежьын эн сай ужашыжым комсомолыш шупшаш, кажне колхоз пелен первичный комсомольский организацийым организоватлаш задача шога. Тиде задача комсомольский руководитель-шамыч деч пашам серьезно да упорно ыштымашым требоватла.

Кумышо Сталинский Пятилетка лӱмеш социалистический соревнованийым кумдан шараш

Шошо ага пашам соревноватлен ыштат

„Прожектор" колхоз (Ронго район, Чкаринский ял совет) тений шошо агалан начар огыл ямдылалтын. Ӱдышаш шурным сортироватлен кукшу верыште аралев. Машина да кычкыме тарман-шамычым сай качество дене ремонтироватлен. Тиде колхозышто кок бригада уло. Нуно ваш-ваш соревноватлат. Социалистический договорым ыштеныт. Тиддеч посна колхозник-шамычат ваш-ваш социалистический договорым заключитлен улыт.

Тиде социалистический договорым шошо ага пашан первый кечыштыжак тыршен илышыш пурташ пижыныт. 2-шо бригада 1-ше бригадым сеҥен, ончыко лектын. 2-шо бригада куралмаште 0,75 гектар олмеш, 0,77 гыч 0,89 гектар мартен нормым темeныт. Комсомолец Немцев И. А, Панов И. Я. да молат сай результатым ончыктат.

2-шо бригадын бригадирже Крылов Е. А. йолташ социалистический договорым шуктен толмо результатым колхозник-шамычлан кажне кечын увертарен толеш. Тудын бригадыштыже чыланат газетым налын лудын шогат.

Шошо ага пашам образцово да кӱчык срокышто эртарем,—манын Крылов йолташ мутым пуэн.

Мих. Толстухин.

Снимкыште: Марбумкомбинатын варочный цехысе комсомольский бригадын стахановецше Л. М. Калагин йолташ варочный котелыште давленийым проверятла.
Фото М. Чуршуковын.

Трактористка-шамычын обязательствышт

Социалистический родинан знатный енгышт, СССР ден РСФСР Верховный Советын депутаткаже-шамычын производство деч кӱрылтде 100 тӱжем ӱдрамаш трактористка - шамычым ямдылен шукташ ӱжмашыштым Йошкар памашский МТС-ын (Н.-Торъяльский район) трактористкаже, комбайнеркаже, механикше, бригадирже да пашазе ден служащийже-шамыч пеш кӱкшӧ кумыл деве вашлийыныт. Нуно Ново-Торъяльский МТС-ын трактористкаже - шамычын Кумышо Сталинский Пятилетка лӱмеш социалистический соревнованийыш ушнаш ӱжмашыштым приниматлен 1939 ий декабрь тылзе мартен 25 трактористкам ямдылен шукташ, адак шошо агам да 1939 ийсе ял озанлык пашам образцово эртараш обязательствым налыныт.

Соколов.

СОВЕТСКИЙ СОЮЗЫШТО

Сельский учитель-шамычым наградитлымаш

СССР Верховный Совет Президиумын Указше почеш сельский школлаште школьный обучений да йоча-шамычым советский воспитаний пашаште выдающий успехлан, учебный пашам отлично шындымылан да ялысе общественный илышыште активно участвоватлымылан ССР Союз сельский школлаште особо отличатлалтше 4331 учительым орден да медаль-шамыч дене наградитлыме.

Ленин орден дене 408 енгым наградитлыме. „Трудовой Красный знамени" орден дене 809 енгым, „Знак почета" орден дене 933 енгым, „За трудовую доблесть" медаль дене 974 енгым да „За трудовое отличие" медаль дене 1207 енгым наградитлыме.

СССР Верховный Советын кумышо Сессийжым созыватлыме нерген

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМЫН

УКАЗШЕ

Советский Социалистический Республика-шамыч Союз Верховный Советын кумышо Сессийжым 25 майыште Москва олаш созыватлаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель—М. КАЛИНИН.

СССР Верховный Совет Президиум Секретарь—А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1939 ий 5 май.

В. М. Молотов йолташым СССР Иностранный Паша Калык Комиссарлан назначитлыме нерген

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМЫН

УКАЗШЕ

СССР Калык Комиссар-шамыч Совет Председатель Вячеслав Михайлович МОЛОТОВ йолташым совместительство дене СССР Иностранный Паша Калык Комиссарлан назначитлаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель—М. КАЛИНИН.

СССР Верховный Совет Президиум Секретарь—А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1939 ий 3 май.

Кокымшо пятилетка заем тираж

17—18 майыште Чарджоуэш (Туркменский ССР кокымшо пятилетка (4-ше ий выпуск) заемын 11 - ше тиражше лиеш. Тиражыште 184.420 000 тенгеаш 1.130.000 выигрыш модылтеш.

Ныл азам ыштен

28 апрельыште Балеолаште слесарьын ватыже Полина Ильинична Баянова ныл азам ыштен: ик эргым да кум ӱдырым. Изи-шамычын да аважын тазалыкышт сай. Шочшо-шамычлан окса дене единовременный полыш пуалтын.

ХРОНИКА

СССР Верховный Совет Президиум М. М. Литвинов йолташым йодмыжо почеш СССР Иностранный Паша Калык Комиссар обязанность деч утарен.

74

„МОСКВА" САМОЛЕТЫН ГЕРОИЧЕСКИЙ ЭКИПАЖШЕ

Летчик В. КОККИНАКИ

Бывший матрос да грузчик Владимир Константинович Коккинаки Новосибирскыште, кӱртньӧ корно пашазын ешешыже шочын. Владимир Коккинакийлан кызыт 35 ий. Тудо 1929 ий годсек чоҥештылеш. Партий член. Советский Союзын геройжо. СССР Верховный Советын депутатше.

Владимир Коккинаки мемнан элын ик знаменитый летчик испытательже. Тудын кидше гыч лу дене тӱрлӧ-тӱрлӧ конструкциян самолет-шамыч эртеныт. Тудо юркий, писын чоҥештыше истребитель-шамычымат испытыватлен. Тудо СССР-ыште высотный полетын пионерже, мировой да международный авиационный достижений-шамыч таблица ӱмбак наступленийым тудо первый тӱҥалын. Ятыр кугу высотный рекорд-шамыч тудлан заслуженно принадлежатлат.

Кӱчыкын каласаш гын, СССР ден Северный Америка коклаште воздушный у корным ыштыше „Москва" самолетын командирже Владимир Коккинакин анкетный биографийже тыгай. Но нине данный-шамычым расшифроватлаш да тиде летчикын чапле пашажым келгын ончалаш гын, тунам мемнан ончылан сталинский закалкым налше еҥын, коммунистический партийын воспитатлыме еҥын фигуржо кынел шогалеш.

Владимир Коккинаки у самолетеш тӱжем гана воздухыш кӱзен, 50 тӱрлӧ конструкций машина дене чоҥештылын. Тудо испытательный полетлан установитлыме правилым кеч кунамат строго соблюдатла. Эн ончыч машиным мландеш сайын гына проверитла. Машинан качествыже сай улмым раш пален налмекыже гына самолетым воздухыш нангая.

— Воздухышто тӱрлыжат лийын кертеш,—ойла Коккинаки,— летчиклан кеч могай положений гычат лекташ йӧным муашыже кӱлеш. Но мемнан советский конструктор-шамыч, поснак Сергей Владимирович Илюшин да мемнан советский пашазе-шамыч летчикын тыгай „положенийже" ынже лий манын пеш чот тыршат. Мемнан машина-шамыч сай улыт!

Северный Америкыш чоҥешташлан Владимир Константинович кок ий утла ончычак ямдылалташ тӱҥалын. Тудо машинам да шкенжым ятыр гана проверитлен. Владимир Константинович подготовительный полетлан Дальний Востокыш чоҥештымыжым шотлен.

И вот летчикын мечтаже шукталте. Коккинаки ден Гордиенкон Москва—США маршрут дене 28 апрельыште 4 часат 19 минутышто (московский жап дене) тӱҥалме перелетышт 29 апрельыште 3 часат 15 минутышто шукталтын. Героический экипаж 8000 километр наре рэстоянийым 22 часат 56 минутышто чоҥештен.

„Москва" самолет у, йӧршешат палыдыме трасса дене чоҥештен. Советский летчик-шамыч неле условийыштат нунын ончылан шындыме задачым пеш чаплын шуктеныт, нунын замечательный рейсышт СССР ден Северный Америка коклаште Исландия ден Гренландия гоч воздушный связьым установитлаш лийшашым раш ончыктат. Советский летчик-шамыч пеш чапле новатор улмыштым, адакат шуко у воздушный корно-шамычым ыштылаш способный улмыштым эше ик гана ончыктышт.

Коккинаки ден Гордиенко йолташмытын США-ште лиймышт

5 майыште советский летчик-шамыч Коккинаки ден Гордиенко йолташ-шамыч лӱмеш США армий ден флот клубышто обедым ыштыме ыле. Обедыште американский армийын высший чинже-шамыч, авиационный специалист, инженер да моло-шамыч лийыныт. Американец-шамычын саламлымышлан вашмутым пуэн, Коккинаки йолташ США армий денкалыкым шокшын саламлен, перелетлан полшымо верч нуным благодаритлен.

Тудо кечыштак Коккинаки ден Гордиенко йолташ-шамыч американский правительствын членже-шамыч дек, американский армийын да научный мирын представительышт дек миеныт.

Советский летчик-шамычын миймышт годым, чыла вереат нуным СССР ден США коклаште эн кӱчык воздушный корнын пионержылан шотлен торжественно вашлийыныт. Перелетын утларак важный итогшо-шамыч кушко сводитлалтыт манын йодмылан Коккинаки тыгай вашмутым пуэн: Советский Союз ден США коклаште воздушный корным установитлымаш ынде тичмашын реальный да практический паша улеш. Шуко советский летчик-шамыч советский самолет-шамыч дене,—манын Коккинаки йолташ,—тыгай перелетым тачак ыштен кертыт ыле.

6 майыште Вашингтонысо СССР полпредствыште Коккинаки ден Гордиенко йолташ-шамыч лӱмеш прием лийын. Приемышто икмыняр шӱдӧ еҥ лийын, нунын коклаште США правительствын членже-шамыч, американский армийын высший чинже-шамыч да молат лийыныт.

„Москва" самолетын командирже Советский Союзын геройжо В. К. Коккинаки ден „Москва" самолетын штурманже М. Х. Гордиенко перелет деч ончыч.

Штурман М. ГОРДИЕНКО

„Москва" самолетын штурманже Михаил Гордиенко Украинский Мирополье местечкеш, кызытсе Сумской областьеш, нужна кресаньык ешеш шочын. Тудо 8 ияш гычак пашам ышташ тӱҥалын. Михаил кӱтызӧ лийын. Тудо шке профессийжым йӧратен. Но телым Михаиллан нужна улмышт дене мӧҥгыштӧ шинчаш логалын, тидыже чылтат приятно огыл ыле. Тунам изи йочам ургымо пашалан туныкташ решитленыт. Портной шкенжын ученикше дене доволен лийын, но ученик „шокте ыштыме промыслыш" куржын — ложашым шоктмо шоктем да решетам ыштылын. Тыге шкенжын трудовой илышыжым Михаил Гордиенко тӱҥалын.

Шкенжын самырык илышыжым Мирополье воктенысе чодраште эртарен, тыште ик лесник дене дружитлен да икмыняр жап гыч ышкежат лесной сторож лийын. Гражданский война жапыште Гордиенко лесничийлан ыштен. Икмыняр жап гыч чодрасе илыш тудлан скучнырак лийын. Варажым кооперативный лавкышке продавецлан шогалын да торговой поприщыште эреланак кодаш шонен.

Но тиде жапыште Миропольыш военный форман еҥ толын. Тудо самырык еҥ-шамычым Харьковский червонный старшина-шамыч школыш приглашатлен. Михаил Гордиенкоат тиде школыш пурен.

Армийыште тудо культурым, знанийым налын да дисциплина деке привыкатлен.

Гордиенко эше ик гана шкенжын профессийжым вашталташ решитлен, тудо авиацийым йӧраташ тӱҥалын. Кок гана летчик-шамычым ямдылыме школыш пураш тӧчен, первый ганаже врач-шамыч тудын леккийыштыже ала могай „хрипым" муыныт, а вес ганаже вараш кодын. Ик ий гыч тудым летчик-наблюдатель школыш налыныт. Тудым пытарен лекмекыже научный институтыш колтеныт, тыште Гордиенколан моткоч кугу перспектив-шамыч почылтыныт.

Кум ий ончыч Михаил Гордиенко „Родина" типан самолетым Москва гыч Омскыш да мӧҥгеш посадкым ыштыде водитлен. Тиде перелетышто Гордиенко шкенжын усталыкшым ончыктен, именно тиде перелет тудым Владимир Коккинаки деке лишемден.

Коккинаки кок гана Гордиенко деке миен. Первый ганаже тудым тӱжвачын ончен, надвигаций нерген, йӱдымсӧ полет нерген, тылзе нерген, книга нерген ойлен, но Атлантический океан гоч Америкыш чоҥештышаш ончыкылык рейс нерген чылтат ойлен огыл. Кокымшо гана миймыже годым веле писын ямдылалташ предложитлен.

Михаил Гордиенко тиде жап гыч перелетлан ямдылалташ виян пижын, радио дене тренироватлаш тӱҥалын. Перелетым сеҥымаш дене ыштен шуктышашлан пилотын лӱддымашыже ден мастарлыкше деч посна штурманын мастарлыкше кӱлын. Михаил Гордиенко „Москва" самолетым трасс почеш точно наҥгайшаш ыле. Тидым тудо пеш мастарын шуктен.

Михаил Гордиенком але шукерте огыл пеш шагал еҥ пален, а ынде чумыр тӱня тудын лӱмжым пала. Советский Союз уло тӱнялан шкенжын куатшым да воспитатлен куштымо у еҥ-шамычым ончыкта.

„Изи Какшан" колхоз сталинский урожай верч кучедалмаште

Комсомолец-шамыч примерым ончыктат

Шошо ага пашалан ямдылалтмаште комсомольский организаций кугу верым налын шоген. Комсомолец-шамыч колхозын ўдышашлык семенажым сортироватлымашым организоватленыт. Тыште комсомолец Каравайцев Никифор сай результатым ончыктен. Кечаш паша нормым эре утыж дене темен. Тыгак комсомолец-шамыч ялозанлык инвентарь ямдылымашымат тергеныт, младым ўангдаш ломыжым погеныт. Романов Сергей ден Каравайцев Никифор колхозник-шамыч коклаште ВКП(б) XVIII с'ездын материалже-шамычым умылтарат.

Тиде але млянна ок сите. Мемнан комсомолец-шамыч шуко ыштышаш улыт. ВКП(б) XVIII с'ездыште Жданов йолташын ыштыме докладше да ВКП(б) уставын партий ден комсомол разделже комсомол ончылан почетный да ответственный пашам шынденыт. Тиде—комсомолын хозяйственный ден, производственный пашам вуйлатымашке непосредственно пижмаш улеш. Мемнан комсомолец-шамыч але колхозын пашашкыже ситышынак вникатлен огыт ул. Колхоз ончылно шогышо задача-шамыч мерген шагал шоналтат.

Мемнан комсомольский организаций шке радамыштыже 5 комсомолецым шотла. Тиде пеш шагал. Колхозышто молодежь шуко уло. Нуно пашаште сай результатым ончыктат.

Кызыт мемнан комсомолец-шамыч ончылно шошо ага пашам кўчык жапыште эртараш задача шога. Колхоз 5 майыште куралаш лектын. Шошо ага пашаште комсомолец-шамыч ончыл верым налын шогышаш улыт. Кумышо Сталинский Пятилетка лўмеш социалистический соревнованийым кумдан шарен, шошо ага пашам кўчык срокыште эртарена.

Короткова Афимия Степановна,
первичный комсомольский организацийын секретарьже.

Снимкыште: Йошкар-Ола МТС-н тракторист-шамыч В. М. Крылов ден А. А. Афанасьев „Передовик" колхозышто трактор дене куралыт. Фото М. Чуршуковын.

САЙ КАЧЕСТВО ДЕНЕ КУРАЛЫНА

Тений мый кокымшо ийлан куралмаште пашам ыштем. Южо,—куралаш йӧсӧ огыл, плугым гына кучен кает,—манын ойлат.

Тиде йӧршеш йоҥылыш. Куралаш—тиде пеш ответственный паша. Чырым коден да талкан куралат гын, шурным шагал налат. Мый куралаш сай качество дене тыршем.

Шошо ага пашаш лекме деч ончыч мылам прикрепитлыме ик лемехан плугым апшат гыч ачален кондымо деч вара, шкеак проверитленам. Кажне гайкым, винтым кўлеш семын закрепитленам. Лемекым уэш таптыктенам. Ик манаш, мый шошо ага пашаш сайын ямдылалт лектынам.

Куралме годым имньым жапыштыже, 20—30 минут дене кандарена. Тыге паша лектышна эше утыр нӧлталалтеш. Куралмаште кечаш паша нормым мый утыж дене темем. Мланде але чылт тапланенжак шуын огыл, садлан куралмаште имньылан нелырак. Изиш тапланымек, куралмаште 0, 75 га олмеш, кечыште 1, 3 гам куралаш тўҥалам.

Пашам сай ыштымемлан, шурно лектышым нӧлталмаш верч тыршымылан колхоз правлений мыйым ударник радамыш да Всесоюзный ялозанлык выставкыш кандидатлан выдвигатлен. Тиде пеш кугу честь. Мый тиде кугу доверийым оправдатлем. Ялозанлык выставкыш каймем деч ончыч мый колхозышто пашам сайын ыштен моштымемын образецшым ончыктем.

Чернова Акулина,
ударница, Всесоюзный ялозанлык выставкыш каяшлан кандидат.

Кўчык срокышто ўден пытарена

Кўкшӧ лектышан шурным налмаште мемнан колхоз район ден республика кӧргыштӧ ик ончыл верым налын шога.

Тений август тылзыште Всесоюзный ялозанлык выставка почылтеш. Мемнан колхозым кўкшӧ лектышан шурным налмылан Всесоюзный ялозанлык выставкыш кандидатлан утвердитлыме. Тиде млянна кугу честь. Ме тиде честьым паша дене оправдатлена.

Шошо ага пашалан мемнан колхоз ВКП(б) XVIII с'езд почмо кечылан ак тўрыс ямдылалт шуын. Семенам ынде кок ий лиеш сортовыйым ўдена. Ялозанлык машина, плуг да моло инвентарь-шамычым ситышын ачалыме. Минеральный удобренийымат тўрыс кондымо. Колхозышто 5 бригада уло. Кажне бригадым 3 звеналан шелме. Звеневодлан проверенный енг-шамычым шогалтыме. Шошо ага пашa жаплан колхоз паша планым ыштен. Колхозын паша планжылан келшышын, бригада-шамыч шкаланышт планым ыштеныт. План почеш кажне колхозник кушто, могай пашам ыштышашыштым палат. План почеш мемнам колхоз шошо ага пашам 6—7 кечыште ыштен шуктышаш.

Мемнан пасуна лапкатарак верыште. Туге гынат, ме 5 майыште куралаш лекна. Куралмашын первый кечыже ончыктыш: мемнан колхозник-шамыч пашам организованно ыштат. Чернова Акулина, Кузнецова Агрaфена, Яковлев Максим ўмаште кўкшӧ качестван шурным налмаште пасу пашам чот ыштеныт. Садлан нуным Всесоюзный ялозанлык выставкыш каяш кандидатлан утвердитлыме. Нуно пасу пашан первый кечыштыжак сай результатым ончыктеныт. Мемнан колхозышто тыгай передовой енг-шамыч шукын улыт. Теве ўмаште 80 ияш Плотников Федор Максимович пасу пашаш эре коштын, пашам честно, сай ыштен.

Жапыштыже да агроправилым илышыш пуртен ўдымӧ дене кўкшӧ качестван шурным налаш лиеш. Ме тенийсе шошо ага пашам Кумышо Сталинский Пятилетка лўмеш соцсоревнованийым кумдан шарен ын кўчык срокышто, чыла агроправилым илышыш пуртен образцово эртарена.

Акланов Василий Иванович,
„Изи Какшан" колхозын председательже, Йошкар-Ола район.

КОЛХОЗЫН ОЗАНЛЫКШЕ КАЖНЕ ИЙЫН ПЕҤГЫДЕМЕШ

Лыкын-лукын кадыргыл Изи Какшан энер торашке койын йога. Какшанын вес могыр серыштыже кожла лўшкен шога. Энерын тынге могырсо лапкатарак верлаштыже Кома, Орша - Сола да Березняк ял-шамыч шарлен возыныт. Ожно тысе трудовой кресаньык-шамыч пеш йорлын иленыт, нуным кулак-шамыч эксплоатироватленыт. Тыман 1929 ийыште 20 сурт дене „Изи Какшан" колхозым организоватлыме. Колхозный строй кресаньык-шамычын илышыштым йӧршеш уэмден.

Кажне ийын колхоз виянгеш, пеҥгыдемеш. Колхоз большевистский да колхозник-шамыч зажиточный лийыт. Кызыт колхоз шке радамыштыже 115 хозяйствым иметла. 72 иньылан кок имне вўтам, 80 ушкаллан ик ферме вўтам ыштыме. Колхозышто 3 тўредме машина, 2 шийме машина уло. Тений ик грузовой автомашинам налыт. Льносушилка, апшат кудо, лабаз да моло кугу постройко-шамычат ыштыме.

Кўкшӧ лектышан шурно верч кучедалмаш кажне ийын виян шога. Шурным жапыштыже, агроправилым шекланен, минеральный удобрений дене почвым ўанген ўдымӧ дене шурно лектыш ий еда нӧлталтеш. Теве 1936 ийыште пырчан шурным кокла шот дене гектар гыч 16,7 центнер дене, а посна участкыла гыч 20 центнер дене налме. Садлан колхозым республиканский почетный доскаш заноситлыме. Ўмаште ийгече начар ыле гынат, колхоз пырчан шурным гектар гыч 15—18 центнер дене налын. Шурно лектышым нӧлталмаште ий гыч ийыш сай результатым ончыктымыжлан кызыт колхозым Всесоюзный ялозанлык выставкыш кандидатлан утвердитлыме.

Ялозанлык артельын примерный уставшым илышыш пуртен шогымо дене колхозышто дисциплина, порядок эре пеҥгыдемеш. Колхозник-шамычын илышышт кажне ийын саемеш. Пашам честно ыштыше-шамыч поян илат. Теве Чеченин Афанасий ожно нужнан илен. Ўмаште 33,5 центнер киндым налын. Тыгак Телятев Яков Васильевич 32,3 центнерым налын, молат.

Колхоз тенийсе шошо агам образцово ямдылалтын вашлийын. Семенам, инвентарым, минеральный удобренийым шошо ага пашаш лекме деч кок тылзе ончычак тўрыс ямдылыме ыле.

* * *

5 май. Тачe шошо ага пашалан тўҥалме первый кече. Колхозник-шамыч эрдене эрак пасушко куралаш лектыныт. Имне-шамыч пиш таптыме лемехан плугым шупшын кашым тӧр ыштен курал каят.

Ийгече пылан гынат, тури мурыжым мурен я ўлык вырге чоҥештен вола, я кўшкӧ—кавашке кўзен йомеш. Курал пыштыме каш ўмбаке тўшкан-тўшкан чаҥга-шамыч шукш кочкаш чоҥештен волат.

Плугым тӧр гына шупшын мотор кашым ыштен шем имне дене рвезе ўдыр курал эртыш. Тиде Чернова Акулина, тудо имньым пӧр'еҥла проворнын кучылтеш. Чыла пашаштат ончылно. Садланак колхозник-шамыч тудым пагалат. Колхозышто Акулина гай икте веле огыл, а лу дене улыт. Нуно шошо ага пашам кўчык срокышто ыштен шуктат.

И. Рожкин.

ПОЧЕТНЫЙ ПАША

Мылам комсомольский организаций колхозник-шамыч коклаште ВКП(б) XVIII с'ездын материалже-шамычым изучатлымашым организоватлаш поручатлен. Большевистский указаний-шамычым масса коклаш шарымаш кугу да почетный паша. Садлан мый тиде пашам сай относитлем.

Шошо агалан тўҥалме деч ончыч мый с'ездын материалже-шамычым колхозник-шамычлан мӧнгеш умылтаренам. Кызыт колхозник-шамыч шукыжым пасу пашаште лийыт. Садлан с'езд материал изучатлымашым пасушто, каныш жап годым организоватлем.

Колхозник шамыч ВКП(б) XVIII с'езд материалым кугу вниманий дене колыштыт. Нунын паша лектышыштат кажне кечын кушкеш.

Каравайцев Никифор.

75

Оборонный значок-шамычлан нормым сдатлат

СЕРНУР.

„Красный Октябрь" колхозышто колхозник-шамыч оборонный значоклан нормым куэвен сдатлат. Шукерте огыл ПВХО значоклан 38 еҥ, ГСО значоклан 28 еҥ да „Ворошиловский стрелок" значоклан 18 еҥ нормым сдатленыт. Кызыт моло колхозник-шамычат оборонный значоклан нормым сдатлаш ямдылалтыт. Тиде пашам Йошкар Армий гыч толшо красноармеец Смирнов йолташ сайын вуйлата.

И. Иванов.

МОРКО.

Моркинский средний школышто оборонный пашам сайын шындашлан оборонный кружок-шамыч ВКП(б) XVIII с'езд лўмеш соцсоревнованийыш ушненыт ыле. Тиде соревнованийыште ГСО кружок ончыл верым нале, ГСО значоклан 68 еҥ нормым сдатленыт, БГСО значоклан 32 еҥ, ПВХО значоклан 40 еҥ, ВС значоклан 28 еҥ сдатленыт. Кызыт ГТО да БГТО значок-шамычлан кеҥеж нормым сдатлаш тўҥалыныт.

А. Степанов.

СЕРНУР.

Коклалинский неполный средний школа пеленсе осоавиахимовский организаций пытартыш жапыште шке пашажым саемден. Ученик-шамыч дене оборонный паша ышталтеш. Ученик-шамыч кажныже 3 оборонный значоклан лияш тыршат. Школа мучко ПВХО значоклан 59 еҥ нормым сдатленыт. ГСО-лан 49 еҥ, БГТО-лан 30 еҥ нормым сдатленыт. Кызыт ЮВС значоклан нормым сдатлаш ямдылалтыт. Тиде пашам осоавиахимовский организацийын председательже А. Семенов йолташ сайын вуйлата.

А. Рукавишников.

Оборонный паша виян кая

Юринский медицинский школа пеленсе осоавиахимовский организаций пашам сай ышта. Кызыт первичный организацийыште 13-шо осоавиахимовский лотерейный билетым реализоватлат. Осоавиахим член-шамыч чумыржо 1000 теҥгеаш лотерейный билетым реализоватлаш обязательствым налыныт, тидым вуно успешно шуктат.

Осоавиахимовский пашаште посна тунемше-шамыч пеш сай примерым ончыктат. Теве Поздеев йолташ 60 теҥгеаш лотерейный билетым реализоватлен шукташ мутым пуэн, а Ладин да молат 50 теҥге гыч реализоатлат.

Юринский медицинский школышто тунемше-шамыч оборонный пашалан посна кугу вниманийым ойырат.

Н. Захаров.

6 майыште Йошкар-Оласе спортивный команда-шамычын ончыл вер верч физкультурный эстафета линын. Снимкыште: первый верым налше „Динамо" командын участникше-шамыч.

Фото М. Чуршуковын.

Шкенан родинам аралаш ямдылалт шогыза

№-ский частысе боец-шамычын серышышт

Большевистский партийын вуйлатымыже дене пашазе класс трудой крестьянство ден пырля капиталистический стройым курымешлан шалатен да советский стройым установитлен.

Ме моткоч пиалан самырык еҥ улына. Советский Союзышто айдемым айдемым эксплоатироватлымашым йӧршешлан пытарыме. Сталинский Конституций Советский молодежьлан тунемаш, пашам ышташ да канаш правам пуэн. Мемнан элын оборонспособностьшо, тугак поянлыкше ден культурыжат кажне кечын кушкеш да пеҥгыдемеш.

Кызыт тўнямбалне у империалистический война тўҥалын. Тудын орбитышкыже 5 шўдӧ миллион утла еҥ шупшылалтын. Агрессивный фашистский Германия Австрийым, Чехословакийын Судецкий областьшым, Италия—Абиссинийым шупшын налын. А орышо гае Япония Китай ўмбаке кержалтын.

Капиталистический элласе молодежьын илышыже моткоч неле. Нуно шкеныштын илышыштым кеч кузе гынат поддержатлаш тӧчен суткаште 18—20 часым капиталист-шамычлан пашам ыштат. Тўжем дене молодежь паша деч посна ындыралтын коштеш. Ынде чыланат умлат, агрессивный государство-шамыч Советский Союзым тўрлӧ семын войнан орбитышкыже ушаш тӧчат. Фашистский Германия тыгыде государство-шамычым эркын шке кид йымакыже шупшын налын мемнан пеледалтше элна ўмбаке кержалташ шона. Сандене мылланна мемнан чумыр калыкым эреак мобилизационный ямдылык улмаште кучаш кўлеш манын Сталин йолташын ойлымыжым нигунамат мондыман огыл.

Мемнан Йошкар Армий ден Военно-Морской Флот тўнямбалне эн виян улыт, тудын командирже ден боецше-шамыч Советский калык дене моткоч пеҥгыде связьым кучат.

Ме, №-ский частын боецше-шамыч, уло кумылына дене Марийский республикысе допризывник-шамычыс деке обращатлена: Кумышо Сталинский Пятилетка лўмеш социалистический соревнованийыш социалистический строительствын чыла участклаштыжат кумдан шарыза да соревнованийыште образцым ончыктыза, паша лектышым адакат чотырак нӧлтыза. Шошо агам сай качество дене кўчык срокышто эртарышаш верч кучедалза, у шурным погын валаш образцово ямдылалт шогыза.

Шкенан политический шинчымашнам вӧлталаш верч кажне допризывниклан кучедалман. Несоюзный молодежь коклаште политико-воспитательный пашам шарен вуным комсомол рядыш шупшын шогыман. ВКП(б) XVIII с'ездын решенийже-шамычым да Сталин йолташын докладшым кажне допризывниклан сайын шинчыман, тудым илышыш пуртышаш верч решительно кучедалман.

Колхозлаште да производствылаште физкультурный кружок-шамычым организоватлыман, кажне допризывник оборонный значок-шамычлан нормым сдатлыже да активный физкультурник лийже, шке тазалыкшым эреак пеҥгыдемдыже. Тиде задача-шамычым мемнан допризывник-шамыч честно шуктат манын ўшанена.

Салам дене:

Шабдаров В. И.
Мосолов М. С.
Смирнов А.

Осоавиахимовский райсовет низовой организацийым начар вуйлата

„Венера" колхоз пеленсе осоавиахимовский организацийын (Параньга район) начар пашаже нерген шуко гана возымо, туге гынат, вашталтыш алят ок кой. Теве осоавиахим член-шамычын собраний ынде кум тылзе годсек лийын огыл. Комсомольский организацийын инициативше дене военный техника тунемме кружокым организоватлыме ыле. Кружокым вуйлаташ Алексеев Семеным шогалтышт. Тудо комсомольский организацийын пуымо пашам ыш шукто, кружок йӧршеш шаланыш.

Организацийыште примерный член-шамычат улыт. Теве Ложкин йолташ шкенжын инициативше дене винтовкын материальный частьшым тунемме кружокым организоватлыш да 10 еҥым туныктыш. Нуным „Ворошиловский стрелок" значоклан нормым сдатлаш ямдылыш. Но Параньга осоавиахим райсоветын низовой организаций-шамычлан полшым пудымыж дене вуно значоклан нормым алят сдатлен огыт керт. Райсовет председатель Ялялеев йолташ верлашке йӧршеш ок лек.

Параньга райкомоллан тидым шотыш налман да верласе осоавиахимовский организаций-шамыч дене конкретно вуйлатыман.

Шуматов А. Ш.

ИНОСТРАННЫЙ ТЕЛЕГРАММА-ШАМЫЧ

Словакийыште антигерманский листовкым шарымаш

„Словенска Политика" газетын Братислава гыч увертарымыже почеш, 30 апрель ваштареш йўдым Спинска Нова Весь олаште пӧрт да забор воктен антигерманский надписьым ыштылыныт.

„Ческе слово" газетын увертарымыже почеш, Жилинаште (Словакия) словацкий правительство ваштареш да „Глинка гвардий" (словацкий фашист-шамычын штурмовой отрядышт) ваштареш виктарыме листовка-шамыч шаралтыныт.

Германия ден Италия Испанийыште пеҥгыдемдалтыт

„Дейли Мейл" газетын сведенийже почеш, Испанийыште кызыт 45 тўжем итальянский солдат, 800 деч шагал огыл орудий, шуко танк да 400 наре самолет уло.

„Дейли телеграф энд Морнинг пост" газетын увертарымыже почеш, Тетуаныш (Испанский Марокко) германский самолет-шамыч толыныт. Самолет-шамычын бортыштышт германский „техник-шамыч" улыт. Шукерте огыл Испанский Мароккош генерал Франкон 40 тўжем наре солдатше толын. Германский войска французский Марокко ваштареш стратегический пунктлаште укреплениймым ышта.

Италийыште антифашистский движенийын кушмыжо

Французский печатьын увертарымыже почеш, шукерте огыл Миланыште „Альфа-Ромео", „Изотта Фраскини" да „Капрони" заводлаште полиций антифашистский листовкым шарымылан тыгаклыме шуко пашазым арестоватлен.

Тугак Туринышште, Болонь-Болоньеште да Римыште шуко еҥым арестоватлыме нерген увертарат.

Печатьын палемдымыже почеш, итальянский политический полиций пытартыш жапыште Германия гыч толшо Гестапон агент-ше-шамыч дене ешаралтын.

Гитлерын, Муссолинин да Франкон шушаш совещанийышт нерген ойлыштмаш

Берлин гыч увертарыме почеш, тушто тыгай ойлыштмаш уло: Риббентроп ден Геринг Италийыш Гитлерын, Муссолинин да генерал Франкон совещанийыштым ямдылашлан каеныт.

Отв. редактор—
К. А. ЛЕНСКИЙ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комната № 70, телефон № 90.
Упол. Главлита Мар. АССР А—393. г. Йошкар-Ола, 1 типография Маргосиздата.